Аналітична записка
про стан закладів освіти у Дубовиківській громаді та перспективи їх реорганізації

Ситуація із закладами освіти сьогодні

У громаді зареєстровано п’ять закладів загальної середньої освіти:

Чаплинський ліцей та його філія;

Добровільська гімназія;

Дубовиківський ліцей;

Зеленогайська середня школа I–III ступенів із дошкільним відділенням;

Шевченківський навчально-виховний комплекс «загальноосвітній навчальний заклад — дошкільний навчальний заклад».

У закладах працюють 78 педагогічних працівників.

Через безпекову ситуацію жоден із закладів наразі не має можливості здійснювати освітній процес в очному форматі. Частина будівель зазнала значних руйнувань. Зокрема, будівлю філії Чаплинського ліцею повністю знищено. Діти з території громади евакуйовані.

Два заклади рішеннями сільської ради фактично призупинили діяльність, хоча юридично ще не ліквідовані. Три заклади продовжують працювати та організовують дистанційне навчання. Загалом у них обліковується 335 учнів.

Дистанційне навчання залишається важливим

Початок нового навчального року показав, що дистанційне навчання в закладах освіти нашої громади залишається затребуваним. Кількість дітей, які з 1 вересня зареєструвалися для навчання в наших школах, навіть дещо зросла.

На це є кілька причин.

Частина сімей ще не визначилася з постійним місцем проживання та надає перевагу навчанню дітей у звичних закладах освіти до остаточного вирішення житлових питань.

Деякі родини перебувають за кордоном і використовують можливість дистанційного навчання в українських школах, щоб діти могли продовжувати навчання за українськими освітніми програмами.

Інші сім’ї стикаються з фінансовими труднощами, побутовими проблемами, невизначеністю щодо майбутнього або складнощами адаптації дітей до нових умов життя та навчання.

Водночас державна політика передбачає заохочення дітей внутрішньо переміщених осіб до навчання за місцем фактичного проживання. Зокрема, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18 березня 2026 року № 390, за визначених нею умов питання виплати допомоги на проживання дитині

ВПО може залежати від її зарахування до закладу освіти за місцем фактичного проживання.

Це може вплинути на кількість учнів, які продовжуватимуть дистанційне навчання в школах нашої громади, оскільки частина батьків обиратиме заклади освіти за новим місцем проживання.

Проте ми розуміємо, що потреба в дистанційному навчанні для дітей нашої громади зберігатиметься. Наше завдання — забезпечити таким дітям можливість здобувати якісну освіту, а також зважено підійти до збереження педагогічних кадрів.

Вимоги законодавства

Відповідно до законодавства, фінансування оплати праці педагогічних працівників за рахунок освітньої субвенції залежить, зокрема, від кількості учнів у закладі освіти та встановлених державою вимог. Для закладів, які не відповідають визначеним критеріям, фінансування з державного бюджету може бути припинене або обмежене відповідно до чинних норм.

У такому разі громаді необхідно буде вирішити, чи фінансувати відповідні заклади за рахунок власного бюджету, чи реорганізувати їх, чи ліквідувати, забезпечивши учням можливість продовжити навчання в інших закладах.

Деякі наші школи вже мають недостатню кількість учнів, а інші наближаються до критичних показників. Водночас будь-які рішення мають враховувати не лише економічну доцільність, а й потреби дітей, права працівників та перспективи розвитку громади.

Законодавство передбачає проведення громадського обговорення проєкту рішення про реорганізацію, зміну типу або ліквідацію закладу загальної середньої освіти в сільській місцевості. Відповідний проєкт рішення має бути оприлюднений у встановлений законом строк до його ухвалення.

Тому ми розпочинаємо обговорення можливих шляхів розв’язання цієї проблеми та запрошуємо вас висловити свої пропозиції.

Можливі варіанти вирішення проблеми

1 варіант

Зберегти всі заклади освіти та фінансувати їх за рахунок бюджету громади

У цьому разі громада продовжуватиме утримувати заклади, для яких державної освітньої субвенції буде недостатньо або які не матимуть права на відповідне фінансування.

Перевага: збереження закладів освіти та робочих місць педагогічних працівників.

Ризики: значне навантаження на місцевий бюджет, особливо якщо в окремих закладах навчатиметься невелика кількість дітей або освітній процес фактично не здійснюватиметься.

В умовах обмежених фінансових ресурсів громада має враховувати й інші важливі потреби жителів, які також потребують фінансування.

2. варіант

Ліквідувати окремі заклади освіти та зосередити навчання в одному або двох закладах

Такий підхід передбачає припинення діяльності частини закладів освіти та організацію навчання їхніх учнів в інших школах громади.

Перевага: можливість скоротити витрати на утримання закладів і зосередити фінансові та кадрові ресурси.

Ризики: скорочення частини педагогічних працівників, втрата робочих місць і необхідність належно організувати переведення учнів до інших закладів.

Під час розгляду цього варіанта необхідно оцінити прогнозовану кількість учнів, потребу в педагогічних працівниках, можливості дистанційного навчання та фінансові наслідки для бюджету громади.

3 варіант

Реорганізувати заклади освіти або змінити їхній тип

Цей варіант передбачає пошук компромісного рішення: збереження частини або всіх закладів у зміненому організаційному форматі.

Наприклад, можна розглянути зміну типу закладу, зниження ступеня, створення початкової школи чи гімназії або перетворення окремого закладу на філію іншої школи.

Перевага: можливість зберегти доступ до освіти та частину робочих місць, водночас оптимізувавши структуру мережі закладів.

Ризики: необхідність дотримання законодавчих вимог, проведення відповідних процедур і визначення реальних фінансових переваг такого рішення.

Конкретний варіант реорганізації потрібно оцінювати окремо для кожного закладу, з урахуванням кількості учнів, кадрового забезпечення та перспектив подальшого навчання дітей.

Ми опинилися в непростій ситуації. З одного боку, громада має раціонально використовувати бюджетні кошти та враховувати зміни в державному фінансуванні. З іншого — повинна забезпечити дітям можливість продовжувати навчання, зберегти необхідний кадровий потенціал і підтримати сім’ї, які через війну були змушені залишити свої домівки.

Кількість учнів у наших школах може змінюватися. Тому важливо оцінити не лише нинішню ситуацію, а й можливі зміни в наступному навчальному році.

Ми прагнемо знайти рішення, яке буде обґрунтованим фінансово, відповідатиме законодавству та враховуватиме інтереси дітей, батьків і педагогічних працівників.

Жоден із запропонованих варіантів не слід вважати остаточно визначеним. Нам важливо почути думку жителів громади, перш ніж переходити до ухвалення конкретних рішень.

Долучайтеся до обговорення!